Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de annunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 49. Brașovŭ, Joi, 4 (16) Martie 1893.

Brașovŭ, 3 Martie v.

Mare turburare au cășunatŭ guvernamentalilorŭ „liberali“ jidano-maghiarĭ deputații Ugron și Polonyi, carĭ până acuma celŭ puținŭ erau privițĭ de cei mai radicalĭ membri ai stângei estreme.

Astăḑĭ organulŭ lui Max Falk nu mai scie cum sĕ persifleze mai tare vorbirea din ședința de Lunĭ a lui Ugron, a căruia politică o declară de „ultra montană-națională-reacționară-radicală“.

Ugron și-a permisŭ adecă sĕ dovedéscă câtŭ de șovăitóre, încurcată și neconsecuentă este atitudinea ministrului Csaky în cestiunile bisericescĭ-politice și li-a spusŭ celorŭ dela guvernŭ nisce adevĕrurĭ, ce i-au usturatŭ amarŭ.

Astfelŭ i-a întrebatŭ, décă esistă care-va în Ungaria, care sĕ nu scie, că în camera magnațilorŭ reforma plănuită va fi respinsă cu-o majoritate de 140—150 voturĭ? Mai departe a întrebatŭ pe guvernŭ, décă posede consemțĕmêntulŭ corónei la aceste reforme?

Totŭ întrebărĭ, la carĭ nu le dă mâna sĕ rĕspundă, pentru că nu potŭ rĕspunde nimicŭ afirmativŭ.

I-a mai supĕratŭ Ugron și prin aceea, că s'a provocatŭ la disposiția și vederile masselorŭ, o tactică acésta cam periculósă pentr'unŭ politicŭ șovinistŭ maghiarŭ.

Așa în cestiunea matriculelorŭ civile a luatŭ Ugron partea poporațiunei sĕrace ḑicêndŭ: „de unde vomŭ lua banii pentru a purta matriculele civile, când peste 6 milióne de locuitorĭ ai Ungariei mănâncă abia de două orĭ carne pe lună și multe mii de copii nu potŭ cerceta școla pentru că n'au încălțăminte? De ce sĕ luămŭ dér matriculele din mâna preoțilorŭ și sĕ le dămŭ unorŭ indiviḑĭ în carĭ eventualŭ nu ne putemŭ încrede?“

A mai susținutŭ apoi Ugron relativŭ la căsĕtoria civilă, că poporulŭ de 900 de anĭ (a înțelesŭ pe celŭ maghiarŭ), nu 'șĭ póte închipuĭ căsĕtoria decâtŭ numai ca o legătură încheiată de preotŭ înaintea lui Dumneḑeu și că miliónele de poporŭ nu potŭ fi așa de ușorŭ împăcate, ca filosofii.

Scopulŭ lui Ugron a fostŭ sĕ arate, că politica guvernului a produsŭ numai turburare și lupte în sinulŭ confesiunilorŭ și în sinulŭ naționalitățilorŭ, lupte din carĭ vorŭ profita dușmanii constituționalismului. Elŭ cerŭ prin urmare ca guvernulŭ sĕ 'șĭ retragă programulŭ bisericescŭ politicŭ și sĕ se întórcă la starea dinainte de 26 Februarie 1890; cerŭ mai departe sĕ se reguleze raporturile dintre statŭ și biserică și în fine sĕ se organiseze autonomia catolicilorŭ.

In punctulŭ autonomiei catolice Ugron cu Polonyi suntŭ unițĭ. Acesta din urmă a propusŭ o moțiune vorbindŭ de organisarea „autonomiei bisericei catolice de ritulŭ latinŭ și grecescŭ“.

Polonyi a supĕratŭ pe Jidanĭ, căcĭ a trasŭ la îndoiélă, că maioritatea lorŭ arŭ fi „Maghiarĭ adevĕrațĭ“. Elŭ ar admite recepțiunea Jidovilorŭ numai în casulŭ, când ei „ar aduce Ungariei sacrificiulŭ, de a fi Maghiarĭ.“ „Dér și cei ce sciu ungeresce vorbescŭ între ei mai multŭ limba germană.“

Deputatulŭ neaoșŭ maghiarŭ Rosenberg, s'a grăbitŭ într'aceea a constata cu date statistice, că Jidovii din Peșta „au începutŭ a uita limba germană și învață totŭ mai multŭ pe cea maghiară.“

Va sĕ ḑică totŭ ei „adevĕrațĭ Maghiarĭ și patrioțĭ!“

Slovacii și Viena.

Sub titlulŭ „Politica“, ḑiarulŭ naționalŭ slovacŭ „*Narodnie Noviny*“ din Turoțŭ St. Mărtinŭ dela 3 l. c. publică unŭ articulŭ de fondŭ, în care amintesce de febrila iritare a foilorŭ maghiare, carĭ acusă și suspiționéză pe Slovacĭ, că arŭ conspira cu Viena sub pretextulŭ de-a crea o „împĕrăția unitară“. Așa au aiuratŭ și cu suspiționatŭ șoviniștii și pe Mocsary și în curêndŭ ilŭ vorŭ eschide din sînulŭ Maghiarilorŭ, pentru că le spune adevĕrulŭ și îi dojenesce.

Noi Slovacii — ḑice „Narodnie Noviny“ — voimŭ însĕ sĕ le arătămŭ, că suntemŭ mai bunĭ patrioțĭ de cum ne credŭ ei și sĕ-i asigurămŭ, că reamintindu-ne istoria (1848/49) *noi n'avemŭ de a face nimicŭ cu Viena*, pentru că totŭ așa de puținŭ voimŭ sĕ fimŭ germanisațĭ, precum nu voimŭ sĕ nu fimŭ maghiarisațĭ. Sĕ ne aducemŭ numai aminte, că și la 1848 Maghiarii, prin practica lorŭ față cu națiunile nemaghiare, au fostŭ de vină, că aceste s'au aplecatŭ spre Viena împinse de sêmțulŭ de propriă conservare. Atuncĭ nu erau reacționarĭ, cum îi numescŭ falsŭ, ci numai luptătorĭ pentru propria conservare. Dér ḑiaristica maghiară e așa de confusă. *Quem Deus perdere vult, dementat.* (Celuia, pe care Dumneḑeu vrea sĕ-lŭ pérdă, îi ia mintea).

Noi — adauge fóia slovacă — *nu voimŭ sĕ servimŭ Vienei, ci numai nouĕ înși-ne*, déră décă amŭ merge acolo, amŭ merge numai la prea înaltululŭ Rege, pentru că la judecătorii, în parlamentŭ și la guvernŭ nu putemŭ sĕ aflămŭ dreptulŭ nostru.

Acea minciună trebue sĕ-o desavuămŭ, că adecă națiunea slovacă ar fi mulțumită și că numai vre-o câțĭva agitatorĭ suntŭ, carĭ turbură liniștea. Deși Maghiarii se credŭ a fi escelențĭ politicĭ, totușĭ ei nu suntŭ ceea ce se credŭ. Căcĭ ce este politica? Sciința de statŭ, adecă a acelorŭ lucrurĭ, ce se potrivescŭ cu timpulŭ și cu împrejurările, ce folosescŭ statului; este sciința de a sci sĕ conservezĭ, ce ai dobênditŭ, de a sci sĕ-i dai durabilitate.

Pactulŭ dela 1867 a *fostŭ mai multŭ o slăbiciune a Vienei, decâtŭ o tăriă a Maghiarilorŭ.* Maghiarii au sciutŭ sĕ esploateze acea slăbiciune a Vienei, acuma însĕ ei înșișĭ cadŭ în acelașĭ pĕcatŭ, ca guvernulŭ Vienei. Viena se razimă pe Germania, Maghiarii însĕ se razimă numai pe propria lorŭ cultură, care pentru noi, Slovacii, carĭ ne simțimŭ ca Slavĭ, nu însémnă multŭ.

Maghiarilorŭ, cum ḑice Mocsary, nu le rĕmâne,*) decâtŭ séu sĕ se alieze cu Viena, séu sĕ se înțelégă cu națiunile nemaghiare și în unire cu ele sĕ formeze o Ungariă tare și unită. Politica de a se alia cu Viena însĕ nu este bună, căcĭ popórele suntŭ și cumpănescŭ mai multŭ, decâtŭ guvernele.

O scire sensațională.

Călĕtoria Majestății Sale în Elveția, unde petrece de multă vreme Maj. Sa împărătésa Elisabeta, a datŭ nascere unei scirĭ sensaționale. Sub titlulŭ „*Abḑicarea împĕratului Franciscŭ-Iosifŭ*“ surprinde adecă „Figaro“ din Paris pe cetitorii sĕi cu următórea scire:

„Causa călĕtoriei neașteptate a împĕratului *Franciscŭ-Iosifŭ* nu este bóla augustei sale soții, nicĭ schimbările eventuale în ordinea succesiunei la tronŭ, ci *intenția hotărită de-a abḑice la tronŭ în favorulŭ fratelui sĕu, Carolŭ Ludovicŭ.* Causele acestei însemnate hotărîrĭ suntŭ următórele:

„Dela căderea cabinetului Tisza partida liberală a ocupatŭ multŭ tĕrêmŭ în Ungaria. Impĕratulŭ, contra sentimentelorŭ recunoscute ale curții, a fostŭ silitŭ sĕ numéscă ministru-președinte pe unŭ cetățénŭ, pe d-lŭ *Weckerle*, care cu totŭ prețulŭ vré sĕ întroducă căsĕtoria civilă și nu vorbesce de mai puținŭ decâtŭ despre ștergerea titlului de nobilŭ. In Austria programulŭ-compromisŭ alŭ lui Taaffe a fostŭ respinsŭ de tóte partidele, deși cu toții sciau, că autorulŭ programului este însușĭ împĕratulŭ. La situația acésta politică mai contribue și óre-carĭ intrigĭ dela curte, carĭ suntŭ

*) Acéstă alianță au încheiat'o din nenorocire la 1867 și o susținŭ și aḑĭ. — Trad.

FOILETONULŬ „GAZ TRANS.“

Briganții din Sonnino.

Nuvelă de Otto Röse.

(11) (Urmare.)

VI

Rugăciunea Lidiei fù ascultată. La aceeașĭ óră, când sta ea pe colina Capitolină, se ivì o schimbare mântuitóre în bóla tatălui ei. Picaturĭ singuratice de sudóre se arătară pe fruntea bolnavului și în curêndŭ se ivì o transpirațiune generală, pe care carabinerii o ținură ca semnŭ de scăpare. Mediculŭ încă nu sosise. Desŭ de diminéță plecase la Maenza și lăsă vorbă, că va veni a doua ḑi. Totușĭ trebuea sĕ se încrédă în carabinerĭ, carĭ cunosceau frigurile palustre.

Aurelianŭ, care de diminéță nu părăsise patulŭ bolnavului, începù sĕ scormonéscă prin cameră, dór va afla urme despre Lidia. Grija de iubita sa 'lŭ chinuia îndoitŭ, de când nu mai era ocupatŭ la patulŭ bolnavului. Intr'unŭ unghiu aflà elŭ biletulŭ scrisŭ de Lidia, pe care curentulŭ de aerŭ 'lŭ aruncase de pe masă. Nu mai puteaĭde bucuriă, când aflà, că iubita fugise stravestită, pentru ca sĕ aducă ajutorŭ.

Nu putea ea óre sĕ vină mâne?

Pe încetulŭ împărtășì elŭ bolnavului îmbucurătórea scire; pentru prima óră se ivì unŭ zîmbetŭ de mulțămire pe fața profesorului. Și — óre liniștea interna, séu disparițiunea suferințelorŭ fisice erau causa? — din óră în óră pacientulŭ se simțea mai ușuratŭ. Incă de câteva orĭ mai gemù elŭ, dér frigurile dispăreau vĕḑêndŭ cu ochii și pe la mieḑulŭ nopții, elŭ căḑù într'unŭ somnŭ adêncŭ. Aurelian veghià tótă nóptea lângă patulŭ sĕu.

Era deja ḑiuă albă, când o bătaiă ușóră în ușă deșteptă pe Aurelian, care tocmai ațipise puținŭ cu capulŭ rĕḑimatŭ de mână, se sculà, ca sĕ deschiḑă. Afară sta consilierulŭ deja îmbrăcatŭ în modŭ ceremoniosŭ, ca și când ar fi voitŭ sĕ ia parte la o serbare scolară.

„Cum se află onoratulŭ colega?“ întrebà elŭ cu bunătate.

„A avutŭ o nópte ușóră“.

„Potŭ sĕ vorbescŭ cu elŭ?“

Bolnavulŭ tocmai deschise ochii și ațînti spre ușă o privire clară și amicală, care căḑù ca o rază a sórelui în inima sa compătimitóre. Consilierulŭ 'șĭ luà în modŭ solemnŭ căciula de pe capŭ, se apropià de profesorŭ și întinḑêndu-i mâna, ḑise:

„Stimate colega, astăḑĭ suntŭ calendele lui Aprilie.“

Bolnavulŭ nu înțelese aceea ce-i spuse, dér simțì intențiunea amicală și strînse în tăcere mâna oferită.

Consilierulŭ continuà arătândŭ spre ferestri: „*Vides ut alta stet nive candidum* — veḑĭ, câtŭ de strălucitorŭ este ținutulŭ în zăpada cea mare“.

Și în adevĕrŭ, munții și valea erau acoperite cu zăpadă. Iarna, care până acum fusese numai pe culmile muntelui Cacume, se reîntorsese. Casele din Sonnino erau acoperite cu zăpadă, și pădurile de maslinĭ erau învĕluite cu o manta albă, care se înțelege, că nu putea resista multŭ raḑelorŭ sórelui.

„Acestŭ fenomenŭ este pentru mine de mare importanță,“ ḑise consilierulŭ cu seriositate. „Cu argumentulŭ, că în calendele lui Aprilie potŭ fi acoperite cu zăpadă și ținuturile binecuvêntate ale țĕrii romane, dispare motivulŭ certei nóstre. Recunoscŭ, că argumentulŭ meu se basa pe o premisă falsă“.

Elŭ respirà adêncŭ, ca și când cu mărturisirea acésta, s'ar fi scăpatŭ de o mare povară. Ilŭ costase o luptă mare, ca sĕ-șĭ recunóscă greșala, dér onestitatea sa învinse.

Profesorulŭ tăcea adêncŭ mișcatŭ și se cufundà în gândirĭ; consilierulŭ luà încă odată cuvêntulŭ: „Iubite colega, vechiulŭ meu amicŭ, haide sĕ delăturămŭ certa dintre noi“.

Bolnavulŭ strînse cu amêndouĕ mânile mâna dréptă a consilierului. „Scharfenberg!“ ḑise elŭ emoționatŭ; mai multŭ nu putù grăi.

Sub înfățișarea sa dură, ascundea profesorulŭ o inimă móle. Generositatea adversarului sĕu 'lŭ nimerì până în adênculŭ sufletului, consciința, că a vĕtĕmatŭ

fórte neplăcute domnitorului. L'au obosită greutățile ce i-le facŭ politicii și multele neajunsurĭ, ce le vede în familia sa și în cercurile curții. Vré însĕ totodată sĕ facă monarchiei unŭ ultimŭ serviciu. Domnitorulŭ scie fórte bine, că cei doi copii ai archiducelui Carol Ludovicŭ, carĭ suntŭ moștenitorii lui presentivĭ, nu se bucură de popularitate, și la casŭ de mórte, se teme de acésta.

„Prin aceea déră, că abdice în favorulă fratelui sĕu și rĕmâne totușĭ în arena politică, voesce sĕ încungiure catastrofele, ce potŭ ajunge casa domnitóre.

„Décă va urma aceea despre ce se vorbesce, atuncĭ se potŭ aștepta marĭ schimbărĭ nu numai în politica internă a Austriei, care ar ajunge în mânile clericalilorŭ, ci și în politica esternă a monarchiei austro ungare. Archiducele Carolŭ Ludovicŭ și fiiĭ sĕi nu s'au împăcatŭ nicĭ până acum cu cele întêmplate la 1866 și au rĕmasŭ aderențĭ ai prietiniei cu Rusia. De-aicĭ se potŭ vedé tóte urmările scirei, pe care o dămŭ cu cea mai mare reservă, scire, care décă se va realisa, va avé o însemnată influință asupra sorții întregei Europe".

SCIRILE ĐILEI.

— 3 (15) Martie.

O conferență a studenților slavĭ în Praga. Diarulŭ slovacŭ „Narodnie Noviny" aduce scirea, că în Praga s'au întrunitŭ dilele acestea totĭ studenții slavĭ dela univers. din Praga: Cehĭ, Polonĭ, Croațĭ, Slovenĭ, Slovacĭ, Sêrbĭ, Bulgarĭ într'o conferență, în care au luatŭ o resoluțiune de protestare contra politicei, care apasă naționalitățile din monarchia austro-ungară. Resoluțiunea, care are 6 puncte, este de cuprinsulŭ următorŭ: 1) Cu cea mai mare indignațiune condamnămŭ direcțiunea germanisatóre și maghiarisatóre a politicei austro-ungare. 2) Ceremŭ cu cea mai resolută bărbăție, ca tóte naționalitățile slave și naționalitatea română, din Austro-Ungaria, sĕ se bucure de egala îndreptățire. 3) Protestămŭ în contra asupririi Slovacilorŭ din Ungaria. 4) Iubileulŭ de-o miiă de anĭ a venirii Maghiarilorŭ în Ungaria îlŭ privimŭ ca o insultă a simțĕmêntului naționalŭ și ca o știrbire a intereselorŭ naționalitățilorŭ nemaghiare. 5) Salutămŭ cu bucuriă mișcarea viuă a poporului slovacŭ. 6) Ne bucurămŭ de alianța naționalitățilorŭ nemaghiare.

—x—

Dela Academia română. Lunĭ în ședința pe secții a Academiei române d. V. A. Urechiă a cetitŭ, la secțiunea istorică, documentulŭ relativŭ la organisarea unei flote române pe Dunăre în anulŭ 1793. S'a luatŭ decisiunea, ca acestŭ documentŭ de o mare importanță sĕ se citéscă în decursulŭ sĕptĕmânei viitóre în ședința solemnă la care va lua parte și regele.

—x—

Invĕțătorŭ românŭ acusatŭ cu laesa majestate. Cetimŭ în „*Egyetértes*", că învĕțătorulŭ dela scóla română din Reșița, d-lŭ Stefanŭ *Albu*, a fostŭ pusŭ sub acusă pentru că ar fi vătĕmatŭ persóna Majestății sale. In Decemvre trecutŭ a fostŭ anulŭ, d lŭ Albu și-a petrecutŭ în ospĕtănia lui Klemens din Reșița cu *Lammer* G., gendarmŭ pensionatŭ. Era și o bandă de lăutarĭ, carĭ au începutŭ sĕ cânte „Gotterhalte." Unulŭ dintre asistenți încă a cântatŭ imnulŭ dér cu textulŭ schimbatŭ, adecă în locŭ de „*Keiser*" a întrebuințatŭ cuvêntulŭ „*König*". Atuncĭ învĕțătorulŭ *Albu* strigă așa de a auditŭ toți: „Primulŭ omŭ e *împĕratulŭ*, urméză apoi unŭ *nimica*, apoi unŭ *lungŭ nimica*, după aceea o *liniă*, apoi unŭ *punctŭ*, urméză éră-șĭ unŭ *lungŭ nimica*, apoi unŭ *semnulŭ esclamărei*, éră-șĭ unŭ *nimica*, și apoi după aceea, — numai după aceea vine *regele*". Pentru acésta Albu a fostŭ pusŭ sub acusă. Cârciumarulŭ și unŭ funcționarŭ de postă au mărturisitŭ contra lui. Albu încă a recunoscutŭ acésta, dér a negatŭ, că a avutŭ de gândŭ sĕ vateme persóna regelui. Elŭ n'a adresatŭ cuvintele de mai susŭ către acelŭ domnŭ, care cânta „Gotterhalte", ci către G. *Lammer*, care a disŭ că este „k. k. pensionirte Gendarme". A voitŭ sĕ esplice acestuia că acum nu se mai dice „k. k.", ci „k. u. k.", probândŭ sĕ scótă înțelesulŭ acestorŭ vorbe. „Décă nu i-a succesŭ acésta, nu elŭ este vina, ci timpulŭ, care a trecutŭ pré repede, era de către diua și..." Tribunalulŭ l'a achitatŭ. Procurorulŭ a insinuatŭ recursŭ.

—x—

Lonhart, episcopulŭ rom. cat. din Ardealŭ, a adresatŭ o pastorală preoțilorŭ din diecesa sa, în care se ocupă cu căsĕtoria civilă, o condamnă și protestéză în contra acesteia. Totdeodată episcopulŭ dispune, ca preoții sĕ lămuréscă poporulŭ prin predicĭ în privința acestei cestiunĭ. Pastorala acésta a fostŭ publicată în biserica catolică din Clușiu.

—x—

Impĕratulŭ Germaniei și Țarevicĭ în Ungaria. „Fünfk. Ztg" aduce scirea, că la manevrele, ce se vorŭ ține în ținutulŭ dela Szombathely, afară de monarchulŭ nostru, vorŭ lua parte și împĕratulŭ Germaniei și Țarevicĭ.

—x—

Odă. Din incidentulŭ morții regretatului *Gr. T. Brătianu* a apĕrutŭ în „Librăria Scólelorŭ" C. Sfetea din Bucurescĭ o odă bine simțită, „închinată memoriei ilustrului patriotŭ Gr. T. Brătianu". Autorulŭ ei este d lŭ *I. P. Florantinŭ*, profesorŭ la Liceulŭ naționalŭ din Iașĭ.

—x—

Mĕsurĭ în contra colerei. Consiliulŭ sanitarŭ alŭ capitalei României se ocupă actualmente cu construirea de trăsurĭ de ambulanță pentru transportarea bolnavilorŭ de coleră.

—x—

Milanŭ în Belgradŭ. O telegramă din Belgradŭ aduce scirea, că exregele Milanŭ a adresatŭ câte-o epistolă fiului sĕu și regentului Ristici, în carĭ le spune, că după Pascĭ va merge la Belgradŭ, ér de acolo la Sinaia, ca sĕ se întâlnéscă cu Natalia.

—x—

Unŭ congresŭ alŭ socialiștilorŭ din România, se va ține, după cum se spune, între 12—16 Aprilie a. c. în Bucurescĭ. In acestŭ congresŭ se va discuta programulŭ partidului și se va alege unŭ consiliu naționalŭ, care va avé de problemă: rĕspândirea ideilorŭ socialiste.

—x—

Metropolitŭ înaintea justiției. Curtea de Casație a decisŭ trimiterea eventuală a Mitropolitului Clement înaintea tribunalelorŭ ordinare fără sĕ fiă nevoie de a cere aprobarea autoritățiĭ eclesiastice superióre, séu a ministeriului cultelorŭ.

—x—

La sesonŭ. La casŭ când mediculŭ prescrie cognac, atuncĭ nu trebue a folosi cognac din streinătate, care nu oferă nicĭ o garanțiă, ci sĕ se întrebuințeze cognaculŭ indigenŭ, cu deosebire din fabrica societății pe acții pentru cognac în Budapesta.

Procese politice.

Scimŭ, că în contra preotului român gr. cat. *Vasilie Suciu* din Căpușulŭ de Câmpiă s'a intentatŭ încă de astă-véră unŭ procesŭ pentru delictulŭ de „agitațiă la ură în contra naționalității", prevĕdutŭ în § 172 alŭ codului penalŭ. Acestŭ procesŭ se va pertracta mâne, în 16 Martie n. c., înaintea tribunalului r din Turda. Impreună cu acesta, se va pertracta, totŭ mâne, și unŭ altŭ procesŭ, intentatŭ totŭ în contra amintitului preotŭ pentru „delictulŭ în contra religiunei și a liberei esercifărĭ a acesteia", prevĕdutŭ în §. 191 alŭ codicelui penalŭ.

Apĕrătorulŭ părintelui Suciu, în ambele procese, va fi tînĕrulŭ advocatŭ din Sibiiu, d lŭ *Dr. Amosŭ Frâncu.*

Din actele tribunalului reg. din Turda, privitóre la darea în judecată a părintelui Suciu, estragemŭ următórele detalii: Acusatulŭ Vasilie Suciu este de nascere din Vale, acum locuitorŭ în Căpușulŭ de Câmpiă, de 36 anĭ, gr. cat., căsĕtoritŭ și tată a doi copii, preotŭ și proprietarŭ, până acum nepedepsitŭ.

Primulŭ procesŭ, privitorŭ la „delictulŭ de agitațiune în contra naționalității" este intentatŭ pe următórele motive:

La începutulŭ verei trecute, acusatulŭ sĕ se fi esprimatŭ în publicŭ, înaintea locuitorilorŭ românĭ din comună, în următorulŭ modŭ:

„O deputațiune română trebue sĕ méargă la împĕratulŭ, deórece în Ungaria este interdsă vorba românéscă, bisericele și scólele românescĭ le-au închisŭ și peste totŭ nu mai este ertatŭ a învĕța românesce și a ține serviciulŭ divinŭ în limba româuéscă".

„Acusatulŭ fiindŭ unŭ membru alŭ deputațiunei, care a mersŭ cu memorandulŭ românŭ la Viena, după reîntórcerea sa de-acolo, cu ordulŭ pe pieptŭ (despre care ordŭ unŭ membru alŭ deputațiunei dela Viena, primarulŭ Petru Tabanŭ, a disŭ, că toțĭ cățĭ au fostŭ la Viena au căpĕtatŭ astfeliu de ordurĭ în cinste) — a istorisitŭ poporului, ce era adunatŭ la alegerea colectorului comunalŭ, că Iónŭ Rațŭ a dusŭ rugarea Românilorŭ la archiducele Albrecht, archiducele Albrecht a vorbitŭ cu împĕratulŭ și îndată ce a înțelesŭ, că cine suntŭ cei ce au mersŭ la Viena, i-a primitŭ fórte bine, li-a pusŭ la disposițiune și o musică, ca sĕ-șĭ petrécă, și tot cu acéstă ocasiune s'a declaratŭ în următorulŭ modŭ: „M'am convinsŭ în persónă, că în Ungaria este oprită vorba româuéscă, pentru fiă-care vorbă trebue sĕ se plătéscă 5 fl., școlele și bisericele românescĭ le-au închisŭ; Românilorŭ nu le este ertatŭ a învĕța românesce pe copii lorŭ, și nu le este ertatŭ a ține serviciu divinŭ în limba româuéscă". — „In Ungaria, afară de Jidanĭ, celelalte naționalitățĭ au o lege deosebită de a Maghiarilorŭ".

Mai e acusatŭ preotulŭ Suciu, că după esprimarea cuvintelorŭ de mai susŭ, a îndemnatŭ pe poporŭ la solidaritate, dicêndu-i, că afară de Maghiarĭ și de Jidanĭ, tóte naționalitățile din imperiu țină cu elŭ; apoi în acestŭ spiritŭ se dice că s'ar fi esprimatŭ la mai multe ocasiunĭ la eșirea din biserică, în școlă, pe strade etc.

Din tóte acestea însĕ, acusatulŭ recunósce numai atâtŭ, că după reîntórcerea dela Viena, predicândŭ în diua de Rusale despre pogorîrea Spiritului sântŭ, a rugatŭ pe Dumnedeu, „sĕ trimită Sfântulŭ sĕu Duchŭ asupra Maiestății Sale Regelui nostru, ca sĕ asculte și sĕ vindece plângerile Românilorŭ așternute la treptele tronului". Mai recunósce acusatulŭ, că nu scie când și cui i-ar fi disŭ, că a cetitŭ într'unŭ diarŭ, cumcă în Ungaria unŭ notarŭ ar fi opritŭ, sub pedépsă, în cancelaria sa auululŭ limbei românescĭ. In fine mai recunósce, că ar fi disŭ cuiva, că în Ungaria se află o lege de naționalitate, dér aceea nu se esecută.

Alŭ doilea procesŭ, privitorŭ la delictulŭ contra religiunei și a liberei esercitărĭ a acesteia, este intentatŭ pe motivulŭ, că acusatulŭ, într'o predică rostită în biserică, s'ar fi esprimatŭ despre nisce locuitorĭ (carĭ în cursulŭ acestui procesŭ au fasionatŭ contra sa), că suntŭ „oi rĕtăcite, carĭ au vêndutŭ sânge nevinovatŭ și l'au vêndutŭ pe elŭ precum Iuda a vêndutŭ pe Christosŭ.

Acusatulŭ recunósce, numai atâtŭ, că a predicatŭ odată despre oile rĕtăcite și că la câte va sĕptĕmânĭ după aceea, când adecă a aflatŭ cine suntă cei ce au fasionatŭ contra sa, a amintitŭ numele a doi dintre aceștia, dér négă, că predica sa ar fi statŭ în legătură cu amintirea acestorŭ nume și că în predică ar fi vorbitŭ despre oile rĕtăcite, cari l'ar fi vêndutŭ pe elŭ, orĭ națiunea lorŭ etc.,

Acesta este, în resumatŭ cuprinsulŭ procesului. Despre decurgerea pertractărei finale de mâne, vomŭ raporta.

Memorandele episcopatului catolicŭ.

(Urmare.)

III. *Recepțiunea Evreilorŭ.* Pe când plănuirea matriculelorŭ civile se întêmplă în înțelesulŭ ordinațiunei din Februarie, pe-atuncĭ în programŭ figuréză și alte trei proiecte, carĭ nu suntŭ în legătură cu trecutulŭ și carĭ suntŭ chiămate a schimba instituțiunile interconfesionale ale patriei nóstre în fundamentulŭ lorŭ.

Aceste suntŭ: recepțiunea religiunei mosaice, liberulŭ esercițiu religionarŭ și căsĕtoria civilă.

Despre primulŭ proiectŭ deja d-lŭ ministru președinte a notificatŭ în programulŭ sĕu, că este gata.

Décă recepțiunea însémnă numai liberulŭ esercițiu alŭ religiei mosaice și punerea ei sub scutulŭ legii: n'avemŭ nicĭ o contra-observare, căcĭ în sensulŭ art. de lege 17 din 1867 locuitorii israelițĭ ai țĕrei au fostŭ declarațĭ de egalŭ îndreptățițĭ, ca și locuitorii creștinĭ, la esercițiulŭ tuturorŭ drepturilorŭ cetățenescĭ și politice, în religiunea lorŭ independențĭ și liberĭ: decĭ lorŭ li-este datŭ totŭ ce póte pretinde unŭ omŭ în acéstă țéră, ca cetățénŭ.

Dér décă înaltulŭ guvernŭ voiesce prin acestŭ proiectŭ sĕ declare religia mosaică de religiă legalŭ receptă, atuncĭ ca între religia creștină și cea mosaică sĕ fiă *reciprocitate*, care de faptŭ esistă numai între religia catolică și celelalte religii recepte, adecă sĕ se reguleze în sensulŭ art. de lege 53 din 1868 libera trecere dela mosaismŭ la creștinismŭ, séu dela creștinismŭ la mosaismŭ — noi c'o astfelŭ de lege nu ne putemŭ învoi.

IV. *Liberulŭ esercițiu religionarŭ.* După scirĭ fidedemne prin acestŭ proiectŭ nu se intenționéză libertatea religionară în sens americanŭ, ci garantarea esercițiului liberŭ religionarŭ pentru fiă care asociațiune religiósă și sectă, orĭ și când s'ar fi născutŭ ea, așa că între acéstă toleranță liberală și între recepțiune este o colosală deosebire. De aicĭ urméză, că ideia acestui proiectŭ se referesce nu întru atâta la organismulŭ religiilorŭ recepte, câtŭ mai vêrtosŭ la împămêntenirea relgiilorŭ tolerate. Din punctŭ de vedere principiarŭ privindŭ acéstă intențiă, cuprinde în sine germenulŭ sistemului americanŭ.

---

pe acestŭ omŭ nobilŭ, 'lŭ apăsa greu. Elŭ isbucni în lacrimĭ ferbințĭ. Ședêndŭ pe patŭ plângea ca unŭ copilŭ.

Și consilierulŭ simțea, cum i-se umedescŭ ochii, și numai cu greutate 'șĭ stăpânì emoțiunea, pentru ca sĕ pótă vorbi amicalŭ cu colegulŭ sĕu.

„O, nedreptatea —" dise profesorulŭ plângêndŭ „nedreptatea era pe partea mea. Cum amŭ pututŭ sĕ te ofensezŭ — deórece eu însu-mĭ — pe pagina 23 a polemicei mele — și în introducerea programului de școla din 1869 — espresŭ recunoscŭ — că simetria —".

„Sciu, sciu", 'lŭ întrerupse consilierulŭ cu blândețe; „nu principiulŭ l'ai combătutŭ, ci forma teoriei mele".

„Da, și au fostŭ lucrurĭ amare — personalitățĭ —" unŭ nou suspinŭ întrerupse cuvintele profesorului.

„Liniștesce-te, amice", dise consilierulŭ, și se puse lângă bolnavŭ, îmbrățișându-lŭ. „Acum suntemŭ unițĭ și de aci înainte ne vomŭ apăra părerile fără cértă".

Astfelŭ ședeau savanții mână în mână; bucuria din causa împăcărei lorŭ era mare și sinceră.

„Ei, așĭ voi ca sĕ vĕ scuture și pe voi frigurile, dobitócelorŭ!" strigă o voce vehementă, „nu mi-ațĭ pututŭ spune, că pacientulŭ e unŭ streinŭ?" Mediculŭ sosise și era supĕratŭ, că-i scăpase câteva visite la unŭ streinŭ, căruia obicînuia a-i face socotéla întreită. „Eu sĕ mirosŭ, că în cuibulŭ vostru afurisitŭ se află o asemenea Escelență?"

In ușă apărù acum unŭ bărbatŭ micŭ și ososŭ, pe fața cu semne de vĕrsatŭ și cu ochii micĭ cenușii.

„Cum merge, cum merge?" întrebà elŭ în grabă. „Eu suntŭ doctorulŭ, vĕdŭ despre ceea ce e vorba. Ai fostŭ în mocirle, ai căpătatŭ frigurĭ. Sciu fórte bine. Bine, bine! Arată-mĭ limba."

(Finea va urma.)

Principiile suntŭ mai tarĭ decâtŭ ómenii. La sistemulŭ americanŭ se cugetă toțĭ aceia cărora le place, la prima apariință, proiectulŭ referitorŭ la liberulŭ esercițiu religionarŭ, numai câtŭ aceștia numescŭ așa ceva libertate religionară generală, sub ceea ce înțelegŭ separarea totală a bisericei de statŭ.

Nu ne putemŭ ascunde temerile ce le avemŭ față de acestŭ proiectŭ și înainte signalămŭ deosebirea ce esistă între esercițiulŭ liberŭ religionarŭ în sine luatŭ și între libertatea religionară generală cu privire la patria nóstră. La noi este lucru notoricŭ, că fiă-cine îșĭ póte esercita liberŭ religia și credința sa individuală, dér drepturĭ de corporațiune, numai între marginele prescrise, au așa numitele religii recepte în cerculŭ lorŭ. Numĕrulŭ acestora este 5, a 6 este religia mosaică cu drepturĭ autonomice. Celelalte, cum suntŭ d. e. nazarenii, anabaptiștii, anglicanii ș. a. statulŭ nu le consideră ca esistente din punctŭ de vedere alŭ dreptului de statŭ... Insĕ restringerea acésta încă nu se referesce numai la individŭ, ci la corporațiune religiósă. Ce privesce individulŭ, în privința acésta este libertate de cugetare așa de nemărginită la noi, încâtŭ cu privire la acésta nu póte nime sĕ mai facă vre-o pretensiune. La noi așa-déră, după părerea nóstră, este de prisosŭ, a mai pretinde libertate religionară pentru individŭ și apoi sub titlulŭ acesta, a mai face și lege pentru liberulŭ esercițiu religionarŭ. Individulŭ nu este rĕstrînsŭ în țéra nóstră, dér suntŭ rĕstrînse, ca în tótă Europa, corporațiunile religióse. Starea acésta dela noi este fĕtulŭ unei lungĭ desvoltărĭ istorice, care sémĕnă cu desvoltarea din alte state ale Europei, ér urmarea ei este sistemulŭ religiilorŭ recepte.

Nu trebue apoi sĕ se piardă din vedere că mulțimea de diferite religii, carĭ atomiséză pe cetățenĭ în viéța publică și privată, are o influință descompunătóre asupra statului. De aceea statulŭ bine constituitŭ, de nimicŭ nu stă așa departe, decâtŭ de împĕmêntenirea pe teritoriulŭ sĕu a libertății religionare nemărginite, și decâtŭ de recunóscerea în mĕsură nemărginită a corporațiunilorŭ religióse. Nu este lucru cu sfatŭ, a se grăbì în asemenea cestiunĭ, nicĭ a alerga după astfelŭ de utopii.

(Va urma.)

Din dieta unguréscă.

In ședința dela 12 Martie a dominatŭ érășĭ discuția asupra politicei bisericescĭ. Discuția a început'o *Terényi* Lajos, care a criticatŭ atitudinea clerului catolicŭ față de politica guvernului și memorandele episcopatului catolicŭ pe carĭ nu le află, că se unescŭ cu cuvintele pacînice ale primatelui.

Luà apoi cuvêntulŭ Gabriel *Ugron.* Elŭ îșĭ începù vorbirea cu declarația, că ordinațiunea din Februarie nu a fostŭ legală; în contra matriculelorŭ civile nu are nimicŭ în principiu, dér introducerea lorŭ n'o ține de necesară; ar fi cu multŭ mai corectŭ décă s'ar face o lege, care ar obliga pe purtătorii matriculelorŭ, sĕ introducă în matriculă religia părinților. Facêndu se acésta, cestiunea ar fi resolvată. Vorbindŭ despre căsĕtoria civilă, declară, că n'ar fi aplecatŭ sĕ priméscă decâtŭ căsĕtoria civilă facultativă. Intrebà apoi pe guvernŭ, că óre primit'a mandatŭ pentru introducerea căsĕtoriei civile și că asiguratu-s'a de spriginulŭ Corónei și a casei magnaților? Décă acésta n'a făcut'o, atuncĭ a provocatŭ agitațiă fără nicĭ o causă.

Vorbì apoi de introducerea *autonomiei catolice*, fiindcă fără de acésta libertate religionară în Ungaria nu póte fi. Décă se va face acésta, atuncĭ tótă agitația va înceta. In fine oratorulŭ presentă unŭ proiectŭ de resoluțiune în care se cere restabilirea stărei dinainte de 26 Februarie 1890 și guvernulŭ sĕ aștérnă unŭ proiectŭ de lege prin care sĕ se reguleze raportulŭ dintre statŭ și biserică, raporturile dintre diferitele bisericĭ pe basa principiilorŭ libertății, egalitățiĭ și reciprocității; sĕ róge Coróna, ca adunarea pentru înființarea autonomiei catolice pe base representative, sĕ se convóce în decursulŭ unui anŭ.

După o mică pausă Carol *Vadnay* a luatŭ cuvêntulŭ întru apĕrarea ordinațiunei din Februarie. Elŭ dise, că catolicii o folosescŭ numai ca pretextŭ pentru a putè agita. Elŭ apróbă politica bisericéscă a guvernului, pentru-că în ea vede o întărire a ideii de statŭ maghiarŭ

Geza *Polonyi* dise, că este aderentulŭ căsĕtoriei civile obligătóre și a libertății religionare. Desapróbă pașii episcopatului, care a recursŭ la corónă, ocolindŭ guvernulŭ constituționalŭ. Ține de greșită asertiunea, că căsĕtoria civilă ar fi unŭ atacŭ asupra moralului „națiunei“. Chiar și décă ar avè îngrijirĭ dogmatice, vorbitorulŭ, ca Maghiarŭ, ar fi datorŭ moralminte sĕ voteze căsĕtoria civilă și din causă, că din Ardélŭ se audŭ vocĭ, carĭ suntŭ contra căsĕtoriei civile, fiindŭ că vĕdŭ în ea consolidarea statului maghiarŭ. Cere oratorulŭ, ca Jidovii, înainte de recepțiune, sĕ-șĭ facă cunoscute principiile de credință, dér pretinde și aceea, ca ei *sĕ se maghiariseze totalŭ.* La finea vorbirei sale Polonyi presentà dietei unŭ proiectŭ de resoluțiune, ca guvernulŭ sĕ ia grabnice dispozițiunĭ pentru a se convoca în decursulŭ anului congresulŭ în afacerea autonomiei catolice pe base representative.

Alŭ doilea procesŭ Panama.

In 8 Martie n. c. s'a începutŭ înaintea curții cu jurațĭ din cerculŭ Senei alŭ doilea procesŭ în afacerea Panama. In primulŭ procesŭ d-nii Lesseps au fostŭ acusațĭ, că au abusatŭ de încrederea acționarilorŭ Panama și că au administratŭ rĕu capitalurile încredințate lorŭ.

In acestŭ alŭ doilea procesŭ e vorba despre mituitorŭ și mituițĭ. Societatea Panama avea lipsă de ajutorulŭ guvernului, pentru ca sĕ pótă esopera emisiunile ei; guvernulŭ, în schimbulŭ acestui ajutorŭ, cerù banĭ dela societate, pe carĭ apoi îi folosi pentru scopurĭ electorale.

Cornelius Herz, Reinach și Arton suntŭ persónele principale ale acestui procesŭ. Floquet, Freycinet și Rouvier suntŭ bănuițĭ, că în calitate de ministri au sciutŭ despre neregularitățile comise în administrația societății Panama, dér au tăcutŭ, folosindŭ banii. Așa Rouvier a primitŭ o sumă mare de banĭ pentru fondulŭ de dispozițiune alŭ guvernului.

Acusații în acestŭ procesŭ suntŭ: Carolŭ *Lesseps*, Mariu *Fontane*, *Baihaut*, *Duguè de la Fauconerie.* Acusa se mărginesce numai la corumperea câtorva foștĭ miniștri și membri ai parlamentului. Cuprinsulŭ esențialŭ este cam următorulŭ: Când se porni cercetarea judecătoréscă în contra conducĕtorilorŭ societății Panama, se descoperi, că sub titlulŭ de „cheltuielĭ pentru sindicatŭ“ și „spese pentru publicitate“ suntŭ induse 6 milióne de francĭ cheltuelĭ, carĭ au trecutŭ prin mânile baronului Reinach. Acesta în diua de 17 Iulie 1888 primi dela banca Propper și Thierrée 26 cecurĭ, pe carĭ Reinach le împărțì, subsemnate fiindŭ de numita bancă. Când în tómna anului 1892 se lățì svonulŭ, că cecurile aceste au servitŭ pentru a cumpĕra senatorĭ și deputațĭ, predete Thierrée comisiunei de anchetă parlamentară cele 26 cecurĭ cuitate și câteva sĕptĕmânĭ mai târdiu dete judecătoriei talonurile, pe carĭ mai înainte dise, că le arsese. Pe 18 din aceste s'au aflatŭ literele inițiale scrise de mâna lui Reinach, carĭ păreau, că însémnă numele mai multorŭ foștĭ și actualĭ parlamentarĭ. Curêndŭ după aceea se descoperi că: Rouvier, Deves, Grevy și Renault au primitŭ banii dela Reinach, aceștia putură însĕ sĕ dovedéscă, că aceste sume n'au avutŭ nimicŭ de a face cu societatea Panama.

Carol Lesseps mărturisi, că în anulŭ 1886 a datŭ ministrului de lucrărĭ publice de atuncĭ, Baihaut, 375,000 francĭ de corupțiune. Acesta a adusŭ în cameră proiectulŭ de lege, care încuviință loteria Panama. Baihaut cerù pentru acésta 1 milionŭ de francĭ. Baihaut primi o parte din sumă, restulŭ nu'lŭ mai primi, deórece trebui sĕ retragă proiectulŭ.

Fostulŭ deputatŭ Sans-Leroy e acusatŭ, că a primitŭ 300,000 francĭ dela societatea Panama, fiindŭ elŭ atuncĭ membru în comisiunea camerei pentru esaminarea proiectului.

Lesseps și Fontane suntŭ acusațĭ de mituirei, Blondin, ca mijlocitorŭ în afacerea de mituire. Arton, care și elŭ stă sub acusă, se află încă în afară de sfera de putere a statului francesŭ.

In diua primă a procesului declară Carol Lesseps, că Corneliu Herz, a cărui influință asupra guvernului e neîndoelnică, a făcutŭ presiune asupra lui. Spre a mulțămi pe Herz a datŭ lui Reinach 5 milióne. Mai departe a dispusŭ sĕ se plătéscă lui Arton 300,000 francĭ, pe care Floquet i-a cerutŭ dela acesta pentru spese electorale.

In ședința a doua a fostŭ interogatŭ Fontane, care vorbi despre posițiunea sa în societatea Panama. In privința bonurilorŭ anonime, Fontane dise, că aceste au fostŭ destinate pentru a cumpĕra pressa. După aceea fù ascultatŭ Baihaut, care recunoscù, că e vinovatŭ. Blondin negà, că ar fi primitŭ banii. Sanleroy dise, că nu a primitŭ niciodată banĭ dela societatea Panama.

In ședința a treia s'au ascultatŭ martorii agravanți. Espertulŭ Flory evaluéză spesele pentru publicitate la suma de 150 milióne. Acțiile actuale ale societății Panama ajungŭ la suma de 200 milióne. După aceea fù ascultatŭ Clemenceau. Lesseps susține, că Clemenceau l'a provocatŭ, sĕ reguleze greutățile între Reinach și societate. Clemenceau descrise mai pe largŭ visita ce a făcut'o cu senatorulŭ Ranc, lui Freycinet. Elŭ vorbi cu Freycinet despre procesulŭ, pe care voia Reinach sĕ-lŭ facă societății, deórece falimentulŭ societății Panama în momentulŭ alegerilorŭ putè fi esploatatŭ în contra republicei. Clemenceau negà, că ar fi primitŭ lista cunoscută.

Freycinet, spune, că Clemenceau și Ranc au vorbitŭ cu elŭ asupra situațiunei politice încurcate și că unŭ procesŭ Reinach în contra societății ar fi provocatŭ unŭ mare scandalŭ. Apoi elŭ (Freycinet) a chiămatŭ la sine pe Lesseps și l'a provocatŭ, ca în interesulŭ publicŭ sĕ opréscă acestŭ procesŭ.

(Va urma.)

ACADEMIA ROMÂNA.

Sesiunea generală din anulŭ 1893.

Raportulŭ secretarului generalŭ asupra lucrărilorŭ făcute în anulŭ 1892—93.

(Urmare.)

Ședințele de peste anŭ.

In ședințele din cursulŭ anului, pre lângă lucrările curente, s'au cetitŭ mai multe memorii, s'au făcutŭ diferite comunicărĭ.

Mai alesŭ d-nii colegĭ Urechiă și Tocilescu au ocupatŭ mai multe ședințe, cetindŭ diferite lucrărĭ.

D-lŭ V. A. Urechiă, în ședința dela 4 Decemvre, a cetitŭ o notă istorică îndreptândŭ șirulŭ cronologicŭ alŭ domniilorŭ lui Eustratie Dabija, Iónŭ Duca și Alexandru Iliașŭ, Domnii Moldovei.

In aceeașĭ ședință d-lŭ Urechiă a cetitŭ o parte din memoriulŭ sĕu asupra domniei lui Alexandru Moruzŭ la 1793; după care a cetitŭ o poveste cu subiectŭ istoricŭ „Jurămêntulŭ țĕrei la 1790“.

La 5 Februarie d-lŭ Urechiă a cetitŭ unŭ documentŭ dela finele secolului trecutŭ despre alegerea de către Divanŭ și prin votŭ secretŭ a ispravnicului de Buzĕu.

In mai multe ședințe d-lŭ Urechiă a comunicatŭ copii de documente istorice procurate de d-lŭ C. Esarcu din archivele dela Veneția.

De unŭ deosebitŭ prețŭ este manuscriptulŭ, pe care l'a dăruitŭ d-lŭ Urechiă și care are titlulŭ „*Visitatio generalis omnium ecclesiarum catholici romani ritus in provincia Moldaviae... per Fratrem Marcum Bandinam à Scopia*“. Acéstă visitațiune s'a făcutŭ la 1646 și descrierea ei a fostŭ terminată la 1648. D-lŭ Urechiă a făcutŭ o expunere asupra însemnătății acestei scrierĭ ca mijlocŭ de informațiune pentru cunóscerea istoriei țĕrei pe la mijloculŭ secolului XVII.

Colegulŭ nostru d-lŭ Gr. G. Tocilescu a făcutŭ, la 13 Noemvre, Academiei o relațiune asupra activității și publicațiunilorŭ Societății francese de archeologie din Parisŭ și ale Societății archeologice dela Orléans, precum și asupra congresului de archeologie, care s'a ținutŭ în vara anului trecutŭ la Orléans, unde d-lŭ Tocilescu a representatŭ Academia.

In aceeașĭ ședință d-lŭ Tocilescu a arătatŭ resultatele însemnatelorŭ cercetărĭ archeologice făcute în luna Octomvre asupra valurilorŭ romane din Dobrogea, numite „valurile lui Traianŭ“.

(Va urma.)

Scirĭ telegrafice.

Bucurescĭ, 14 Martie. Inmormêntarea lui Grigorie T. Brătianu s'a făcutŭ adĭ c'o deosebită pompă. Au asistatŭ aprópe toțĭ membrii Ligei din Bucurescĭ și numĕroșĭ delegațĭ din provinciă, deputațĭ, studențĭ și publicŭ fórte numĕrosŭ. In biserică d-lŭ V. A. Urechiă a ținutŭ, în numele Ligei, o cuvêntare mișcătóre, în care a arătatŭ meritele neperitóre ale reposatului și pierderea ce încércă némulŭ românescŭ prin mórtea lui. Au mai vorbitŭ d-nii C. Dimitriu și G. Palade în numele partidului liberalŭ. In fața universității, oprindu-se cortegiulŭ, studentulŭ Iliescu, în numele tinerimei universitare, ér Rădulescu-Nigerŭ în numele societății „Tinerimea română“ au ținutŭ câte-o cuvêntare luându-șĭ adio dela rĕmășițele neuitatului luptătorŭ. La gara de Nordŭ mai vorbiră d-nii St. Mihăilénu, în numele Românilorŭ macedonenĭ, și Dr. Staicovici în numele studenților din Parisŭ.

DIVERSE.

Unŭ călugărŭ celebru. Intr'una din dilele trecute a muritŭ călugărulŭ Anselme, portarŭ la mănăstirea „Grande-Chartreuse“ din Parisŭ. Sub acestŭ nume modestŭ, cine credețĭ că se ascundea? Vestitulŭ conte de Brecourt, care a jucatŭ odinióră în înalta societate parisiană unŭ rolŭ fórte strălucitŭ. Viața acestui omŭ s'a sfârșitŭ fórte tristŭ și o întêmplare tragică l'a împinsŭ sĕ se facă călugărŭ și sĕ renunțe de totŭ la splendorile traiului lui de odinióră. Contele de Brecourt a fostŭ însuratŭ de trei orĭ. Cu femeea a treia a avutŭ o fată de o rară frumsețe. Intr'o di s'a dusŭ cu ea la vênătóre. Fata se afla îndĕrătulŭ unei tufe, pe când căpăii și gonacii anunțau sosirea iepurilorŭ și a vulpilorŭ. Contele, zăpăcitŭ, credêndŭ că îndĕrătulŭ tufei e cine scie ce animalŭ mare (lupŭ séu ursŭ) a trasŭ cu pușca. Nenorocita fată lovită dreptŭ în pieptŭ a cădutŭ josŭ mórtă. Desperarea lui Brecourt a fostŭ imensă. De aceea elŭ a întratŭ în mănăstirea aceea, unde până la mórte a îndeplinitŭ funcțiunile cele mai grele și mai umilitóre.

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Strămutarea localităţii de afacere.

Avem onóre a aduce la cunoscinţă pre stimatului puclic, că împreunându

afacerea nóstră de croitorĭ de bărbaţĭ

purtată până acumŭ sub numele nostru **Aron Nagy,** tîrgulŭ inului Nr. 25 şi **Gheorge Vass,** Strada bisericii Nr. 6, **o am strămutatŭ în Strada vămii în localulŭ de sub Nr. 33.**

Aducândŭ acésta strămutare la cunoscinţa publică, fie-ne permisŭ a conta şi de acumŭ înainte pe ajutorulŭ prea stimatului publicŭ şi alŭ ruga, că şi după acésta a ne onora cu comande.

În localulŭ nostru de nou arangiatŭ primim totfelulŭ de comande pentru haine bărbătescĭ şi le pregătimŭ după croielele şi modele cele mai nouĕ cu preţurĭ cât sĕ póte de reduse. Tot-odată recomandămŭ numerósele stofe de ţesăturĭ din patrie şi din străinatate, precum şi stofele ce le avemŭ în magazinulŭ nostru.

Pentru cercetare numeróse ne rugămŭ

67,1—2. **NAGY & VAS.**

Publicaţie.

Comuna bisericéscă naţională grecéscă din Cetate dă cu arĕndă proprietăţile ei carĭ suntŭ pe hotarulŭ Poiana mĕrului şi constau din edificiulŭ curialŭ cu dependentele sale, 2 mori, grădină, livedĭ şi holde, pe 3 ani adecă **dela 24 April 1893 până 24 Aprilie 1896** pe cale de ofertă.

Reflectanţi se provócă ca sĕ trimită ofertele provĕdute cu vadiu de fl. 60, până în 10 Aprilie a. c. 10 óre a. m. în cancelaria comunei bisericescĭ târgu cailorŭ 12. Oferte sosite mai târdiu nu se vorŭ considera. Condiţiile arĕndărei, descrierea obiectelorŭ se potŭ vedea în órele de oficiu în cancelaria bisericei.

Braşovŭ 7 Martie 1893.

Curatori dela biserica naţională grecéscă din cetate.

66. 1—3.

!! Rară ocasiune pentru dame !!

Dela cea mai mare şi renumită firmă de Confecţiune

Ignacz Weinberger din Budapesta

Amŭ onóre a anunţa onor. publicŭ, că vêndŭ în piaţa de aicĭ, **têrgulŭ inului Nr. 30,** în

depositulŭ meu,

Jachete, Paletots, Don Juans, totŭ felulŭ de **Dolmany, Cap şi Mantale largĭ,** precumŭ şi **Costume gata**

Cu preţurile cele mai eftine ale fabricei.

Cu distinsă stimă:

61,3—12. Alexander Goldmann.

PRODUSELE

societăţii pe acţii pentru industria de Cognac

în Budapesta

au fostŭ singure premiate cu dinstincţiunea cea mai inaltă de cătră juriulŭ esposiţiei internaţionale pentru alimente, din punctŭ de vedere higienic

(Preş. consilierŭ de curte Prof. Vogel)

şi recunoscute de următorii savanţĭ:

Prof. Dr. Angyán,	*Prof. Dr. Kovács,*
„ Dr. Kétly,	*„ Dr. Müller,*
„ Dr. Kézmársky,	*„ Dr. Réczey,*
„ Dr. Kordnyi,	*„ Dr. Stiller,*

Prof. Dr. Tauber.

Dintre diferitele manifestaţiunĭ, carĭ dovedescŭ că aceştorŭ produse se cuvine rangulŭ întâi, reproducemŭ următóele:

Institutŭ reg. ung. a chemicei regnic. şi staţiune centrală

Ministrulŭ reg. ung. de agricultură.

Nr. 1437/1892.

Din partea Laboratoriului chemicŭ reg. ung. se confirmă oficiosŭ, că destilarea societăţii pentru Cognac este întogmită după recerinţele sanitare.

Budapesta, 23 Oct. 1892. Representatulŭ directorului: **TOHT m. p.**

Prin urmare sĕ se céră **numai**

produsele societăţiĭ pe acţii pentru industria de Cognac di Budapesta.

Representanţi pentru Braşovŭ: Otto v. Roll. Se află în Braşovŭ la Domnii J. L. A. Hesshaimer, Henrich Zintz, Demeter Eremia Nepoţi, Heinrich Wagner, Carl Irk, Ioanŭ Duşoiu şi fiu.

52 1—6.

Fabrica de Portland-Cement

din Braşovŭ.

Recomandă escelentulŭ

Portland-Cement

cu preţurĭ eftine, care se póte transporta dela orĭ şi care staţiă a Căilorŭ ferate.

Depourĭ la

I. L. & A. Hesshaimer şi R. Schmidt & C.

54. 2—10. **Braşovŭ.**

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Braşovŭ, Strada Porţii Nr. 4. Colţulŭ Têrgulŭ boilorŭ.

Recomandă on. publicŭ în casurĭ de mórte, aşedămêntulŭ sĕu de înmormêntare bogatŭ asortatŭ în carĭ tóte obiectele, atâtŭ sortele mai de rêndŭ, câtŭ şi cele mai fine, se potŭ căpĕta cu preţurĭ ieftine.

Comisiune şi depou de sicriurĭ de metalŭ ce se potŭ închide hermeticŭ, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturorŭ **sicriurilorŭ** de **lemnŭ,** de **metalŭ** şi de **lemnŭ de ştejarŭ.**

Depou de cununĭ pentru monumente şi pantlicĭ cu preţurile cele mai moderate.

Representanţă de monumente de marmură, carĕ funebre proprii cu 2 şi cu 4 cai, precum şi unŭ carŭ funebru vĕnĕtŭ pentru copii, precum şi cioclii.

Comande întregĭ se esecută promptŭ şi eftinŭ, iau asupră-mĭ şi tranporturĭ de morţĭ în strĕinătate.

In fine recomandŭ şi biroulŭ meu mijlocitorŭ procedândŭ cu cunoscuta'mĭ soliditate.

La casurĭ de mórte a se adresa la

150,—10. **E. TUTSEK.**

SCHLICK Turnătoria de ferŭ şi fabrica de maşinĭ

SOCIETATE PE ACŢII IN BUDAPESTA

FABRICA ŞI BIROULŬ CENTRALŬ: VI., Külsö váczi-út

BIROULŬ ÎN ORAŞŬ ŞI DEPOSITULŬ: VI., Podmaniczky-utcza 14,

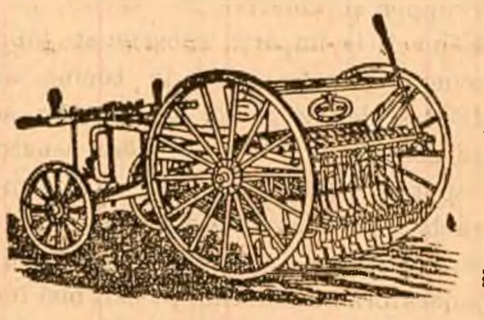
Filiala depositului: VIII., Kerepesi-út 77 sz.

Garniturĭ de treieratŭ cu aburŭ şi cu vêrtejŭ (Göpel),

mai departe

Plugurĭ cu 2 şi 3 feare patent. SCHLICK

distinse cu mai multe premii din cele mai marĭ

Plugurĭ Rayol patent.,

Plugurĭ cu unŭ ferŭ sistemulŭ Rayol, originale **Schlick** şi sistemŭ **Vidats.**

Unelte pentru lucrarea pămêntului, grape şi spărgĕtorĭ de bulgărĭ.

Maşinĭ de semănatŭ în rândurĭ „HALADAS", patentate Schlick.

şi tóte maşinele agricole.

Morĭ pentru curăţitulŭ cerealelorŭ, maşinĭ pentru prepararea nutreţului, morĭ pentru uruitŭ.

Maşinĭ originale americane pentru legatŭ snopii şi maşinĭ pentru cositulŭ bucatelorŭ, maşinĭ de cositŭ érba, drumurĭ de ferŭ transportabile pentru câmpŭ etc.

Preţurile cele mai eftine. — Condiţiunĭ favorabile pentru plată.

Preţurĭ-curente la cerere gratis şi franco.

18—4.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.